

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 IIA

Vaststelling van de begrotingsstaat van de Staten-Generaal (IIA) voor het jaar 2009

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGS- WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van de Staten-Generaal (IIA) voor het jaar 2009 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2009. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2009.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2009 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting (de zgn. begrotingstoelichting).

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Inhoudsopgave	blz.
1. Leeswijzer	3
2. Het beleid	5
2.1. Tabel budgettaire gevolgen van beleid	5
2.2. De artikelen	5
1: Wetgeving en controle Eerste Kamer	5
3: Wetgeving en controle Tweede Kamer	9
2: Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer, alsmede leden van het Europees Parlement	16
4: Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	18
10: Nominaal en onvoorzien	20
3. Het verdiepingshoofdstuk	21

B. DE BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Indeling van de begroting

Deze begroting is opgebouwd uit 4 beleidsartikelen en 1 niet-beleidsartikel. In beleidsartikel 1 komt de Eerste Kamer aan bod. De beleidsartikelen 2, 3 en 4 betreffen de Tweede Kamer.

De beleidsartikelen 1 en 3 zijn ingedeeld in de volgende paragrafen:

1. Algemene doelstelling
2. Speerpunten 2009
3. Context
4. Succesfactoren
5. Tabel budgettaire gevolgen van beleid en begrotingsvoorstellen
College/kabinetsstandpunt
6. Operationele doelstellingen
7. Bedrijfsvoeringsparagraaf

Bovengenoemde indeling wijkt in verband met de bijzondere staatsrechtelijke positie van de Staten-Generaal op enkele punten af van het (voorgescreven) sjabloon/richtlijnen. Hieronder wordt dit toegelicht.

Speerpunten

De Staten-Generaal kennen geen gezamenlijke beleidsagenda. In navolging van de ontwerp-begrotingen voor 2006 e.v. is bij de beleidsartikelen 1 en 3 een paragraaf Speerpunten 2009 opgenomen. Deze dient als tegenhanger van de (departementale) beleidsagenda.

Context

Vanwege de staatsrechtelijke positie van de Staten-Generaal als Hoge Colleges van Staat is ervoor gekozen om de paragraaf «verantwoordelijkheid van de minister» te vervangen door de paragraaf met de ruimere omschrijving «context».

Budgettaire gevolgen van beleid

Begrotingsvoorstellen/kabinetsstandpunt

Ingevolge de beheersafspraken die gelden tussen de Staten-Generaal en de minister van BZK wordt in deze subparagraaf zowel de begrotingsvoorstellen van het College als het daarbijbehorende kabinetsstandpunt inzichtelijk gemaakt.

Juridisch verplicht

In de tabel budgettaire gevolgen van beleid is voor de Staten-Generaal geen regel met juridisch verplicht opgenomen. Met juridisch verplicht wordt bedoeld om inzichtelijk te maken welk deel van programmagelden juridisch verplicht is. Bij de Staten-Generaal zijn echter de verschillende budgetten te duiden als apparaatskosten.

Bedrijfsvoeringsparagraaf

De Staten-Generaal geven in deze paragraaf de ontwikkelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering. Voor de goede orde wordt vermeld dat tussen de Eerste en Tweede Kamer en het kabinet afspraken zijn gemaakt over het financieel beheer.

Uitgangspunt daarbij is dat de Eerste- en Tweede Kamer in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het beheer en dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zich strikt beperkt tot de verantwoordelijkheden waarop deze aanspreekbaar is op basis van de Comptabiliteitswet (CW 2001). Controle achteraf is daarbij het vangnet om te beoordelen of de Colleges en Kabinetten bij hun beheer binnen de grenzen blijven die de CW stelt. Daartoe worden de administraties van de jaarlijks gecontroleerd door de Auditdienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze controle strekt zich ook uit tot de administratieve organisatie.

Afwijkende indeling artikel 2 en 4

Voor de artikelen 2 en 4 van de Tweede Kamer is gekozen van een afwijkende opbouw om herhaling van speerpunten en algemene/ operationele doelstellingen (zie artikel 3) te voorkomen.

Niet numerieke volgorde artikelen Tweede Kamer

Omdat artikel 3 het centrale artikel van de Tweede Kamer betreft is artikel 3 in deze ontwerpbegroting voor artikel 2 geplaatst.

In zijn algemeenheid geldt dat in geval een paragraaf niet is ingevuld deze geheel is weggelaten.

2. HET BELEID

2.1. Overzicht tabel budgettaire gevolgen van beleid

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	127 306	125 090	124 510	118 143	118 109	118 109
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	6 792	5 645	5 606	5 599	5 613	5 613
<i>Nog niet opgenomen in een begrotingsstuk:</i>	<i>0</i>	<i>2 833</i>	<i>146</i>	<i>4 277</i>	<i>5 727</i>	<i>4 663</i>
1 Wetgeving en controle Eerste Kamer	198	546	355	408	408	408
2 Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer, alsmede leden van het Europees Parlement	884	865	846	884	884	384
3 Wetgeving en controle Tweede Kamer	1 701	4 500	1 618	4 922	6 371	5 807
4 Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	16	- 472	- 472	- 472	- 472	- 472
10 Nominaal en onvoorzien SG	- 2 799	- 2 606	- 2 201	- 1 465	- 1 464	- 1 464
Stand ontwerp-begroting 2009	134 118	133 588	130 282	128 039	129 469	128 405

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	2 452	2 452	2 452	2 452	2 452	2 452
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	23	0	0	0	0	0
Nog niet opgenomen in een begrotingsstuk:	10	2	2	2	2	2
Stand ontwerp-begroting 2009	2 485	2 454	2 454	2 454	2 454	2 454

2.2. De artikelen

ARTIKEL 1: WETGEVING EN CONTROLE EERSTE KAMER

1. Algemene doelstelling

De Eerste Kamer vormt samen met de Tweede Kamer de Staten-Generaal. De voorzitter van de Eerste Kamer is tevens voorzitter van de Verenigde Vergadering van de Staten-Generaal.

De Eerste Kamer heeft door haar samenstelling en bevoegdheden een eigen plaats en taak in het politieke bestel. De taken zijn het toetsen van wet- en regelgeving op kwaliteit en controle van het regeringsbeleid. De Eerste Kamer toetst de regeringsinzet bij de totstandkoming van Europese regelgeving, die bepalend is voor veel nationale wetgeving.

De algemene doelstellingen van de Eerste Kamer liggen op het terrein van een adequate wetgeving en controle, hetgeen verder is te operationaliseren naar een adequate toetsing van de kwaliteit van wet- en regelgeving,

een adequate controle van het regeringsbeleid, transparantie over de taken en de uitvoering daarvan, en toereikende voorzieningen in een effectieve en efficiënte organisatie

2. Speerpunten voor 2009

De strategische ambities van de Huishoudelijke Commissie, het College van Senioren en de Griffier inzake de werkwijze en organisatie van de Eerste Kamer zijn voor de periode 2008–2011 weergegeven in het Werkplan Eerste Kamer als vervolg op de notitie De Kanteling, die in november 2003 formeel is vastgesteld.

Hierin zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. versterking van de inhoudelijke ondersteuning aan leden en commissies op het terrein van de toetsing van wetgeving en de controle van het regeringsbeleid,
2. actief zichtbaar maken ten behoeve van burgers, maatschappelijke organisaties en andere instellingen, bestuur en media van de wijze waarop de Kamer haar taken vervult;
3. verbetering facilitering kamerleden.

In het kader van de actieve zichtbaarheid en verantwoording over de taken en de uitvoering daarvan, wordt verder geïnvesteerd in de informatievoorziening, de voorlichting en in publiciteitsactiviteiten.

De Eerste Kamer werkt aan de verbetering van haar huisvesting. Daartoe wordt in 2009 een start gemaakt met de verbouwing van de Mauritstoren. Voorts organiseert de Eerste Kamer in het jaar 2009 de jaarvergadering van de Association of European Senates.

3. Context

De Eerste Kamer vormt de laatste schakel in de keten van het wetgevingsproces. De mede-actoren zijn respectievelijk de Ministerraad, Raad van State en de Tweede Kamer.

In de controle op het regeringsbeleid is de regering de belangrijkste mede-actor. Omdat steeds meer regelgeving in Europees verband tot stand komt, is de Eerste Kamer in toenemende mate vroegtijdig betrokken bij het overleg met de regering over nieuwe Europese regelgeving.

4. Succesfactoren

Omdat de Eerste Kamer in het wetgevingproces de laatste schakel in de keten vormt, is haar taakuitvoering afhankelijk van het aanbod van wetsvoorstellen, en van de kwaliteit van het werk dat door de voorafgaande actoren is verricht.

5. Budgettaire gevolgen van beleid

5a. Begrotingsvoorstellen/Kabinetsstandpunt

De begrotingsvoorstellen die de Eerste Kamer heeft ingediend voor de ontwerpbegroting 2009, zijn reeds toegekend bij de eerste suppletore begroting 2008.

5b. Budgettaire gevolgen van beleid
Bovenstaande leidt tot de volgende begroting:

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)						
1: Wetgeving en controle Eerste Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verplichtingen	10 298	10 358	10 105	10 074	10 073	10 073
Uitgaven	10 298	10 358	10 105	10 074	10 073	10 073
1. apparaat	6 333	6 395	6 143	6 111	6 111	6 111
2. vergoedingen voorzitter en leden Eerste Kamer	3 922	3 920	3 919	3 920	3 919	3 919
3. verenigde vergadering	43	43	43	43	43	43
Ontvangsten	110	79	79	79	79	79

6. Operationele doelstellingen

Operationele doelstelling	Verdere ontwikkeling van wetgevingsdossiers
Motivering	Deze doelstelling draagt bij aan de borging van de kwaliteit in de toetsing van wetgeving en de controle op het regeringsbeleid.
Activiteit 2009	Scholing van beleidsmedewerkers en informatiespecialisten.
Operationele doelstelling	Versterking van de informatievoorziening
Motivering	Deze doelstelling draagt bij aan het kunnen leveren van snelle en volledige informatie aan de diverse doelgroepen.
Activiteiten 2009	<ul style="list-style-type: none"> • Verdere verbetering van de Eerste Kamer-website. • Doorontwikkelen pro-actief mailsysteem voor doelgroepen. • Doorontwikkeling educatieve website «Derde Kamer» (in samenwerking en co- financiering met de Tweede Kamer).
Operationele doelstelling	Intensivering van publiciteit en representatie
Motivering	Deze doelstelling draagt bij aan de zichtbaarheid van de Eerste Kamer, en aan een actieve verantwoording over de taakuitoefening.
Activiteiten 2009	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbrengen jaarbericht over de periode 2007–2008 en andere publicaties met betrekking tot het werkkterrein van de Eerste Kamer. • Gericht inviteren van relevante actoren en doelgroepen. • Jaarvergadering Association of European Senates.
Operationele doelstelling	Vergroten van de toegankelijkheid van het Eerste Kamer-gebouw
Motivering	Deze doelstelling draagt bij aan de bekendheid en zichtbaarheid van de Eerste Kamer als instituut en doet recht aan het openbare karakter daarvan.
Activiteiten 2009	<ul style="list-style-type: none"> • Verdere uitbreiding van de openstelling voor publiek. • Aanpassen van het beveiligingsniveau aan de huidige normen.

Operationele doelstelling	Versterking van de ICT-voorzieningen
Motivering	Deze doelstelling draagt bij aan een hedendaagse informatie- en communicatie infrastructuur, waarmee leden en ambtenaren effectief hun werk kunnen doen.
Activiteiten 2009	Upgraden ICT-infrastructuur.

7. Bedrijfsvoeringsparagraaf

In het licht van de strategische ambities zoals weergegeven in De Kanteling, is de structuur van de ambtelijke organisatie van de Eerste Kamer ingrijpend gewijzigd. De nieuwe organisatiestructuur is formeel per 1 november 2005 in werking getreden, en de reorganisatie is lopende het jaar 2006 verder afgerond.

Voor 2009 zijn voor de organisatieontwikkeling en de bedrijfsvoering de volgende doelstellingen en prestatie-indicatoren relevant:

a. Doorontwikkeling van de ondersteuning aan leden en commissies.

Het betreft hier de doorontwikkeling van de kerntaak van de ambtelijke organisatie: het leveren van een effectieve en optimale ondersteuning aan haar leden en commissies op velerlei gebied: inhoudelijk, organisatorisch en publicitair.

Prestatie-indicator: tevredenheid van de leden over het geheel van de dienstverlening.

Streefniveau 2009: kwalificatie «goed».

b. Versterken van het financieel en materieel beheer.

In de accountantsverklaring over de jaarrekening 2007 is kritisch geoordeeld over een aantal aspecten in het financiële en materiele beheer van de Eerste Kamer. Hiervoor is in 2008 een verbeteringstraject ingezet dat in 2009 doorloopt. In 2009 zal naar alle waarschijnlijkheid overgegaan worden op een nieuw financieel systeem.

Prestatie-indicator: ordentelijk financieel en materieel beheer.

Streefniveau 2009: een positief oordeel van de accountant in diens goedkeurende verklaring.

c. Het faciliteren van Kamerleden.

In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan de verbetering van huisvesting, ICT-ondersteuning en digitalisering van de stukkenstroom.

Prestatie-indicator: flexibele werkplekken in de Mauritstoren.

Streefniveau 2009: gerealiseerd.

ARTIKEL 3: WETGEVING EN CONTROLE TWEEDE KAMER

1. Algemene doelstelling

Taak van de Tweede Kamer

Als volksvertegenwoordiger heeft de Tweede Kamer twee hoofdtaken: het controleren van de regering en (mede)wetgeving. Deze taken vloeien voort uit de Grondwetsartikelen 50 (vertegenwoordiging van het gehele Nederlandse volk), 65 tot en met 72 (werkwijze), 81 tot en met 87 (wetgeving), 105 (begrotingen), 137 en 138 (Grondwetsgeving) en enkele andere Grondwets- en wetsartikelen.

De ambtelijke diensten

De ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer heeft als missie het ondersteunen van het constitutioneel proces en wil dit verder te versterken door middel van het bieden van een politiek neutrale, adequate en innovatieve ondersteuning van de Kamerleden in alle facetten van hun werk als volksvertegenwoordiger. De politieke prioriteit, zoals door de Kamer bepaald, is daarbij leidend voor de ambtelijke organisatie.

Het constitutioneel proces in de Tweede Kamer kenmerkt zich door een van jaar tot jaar toenemende complexiteit. Het aantal te behandelen onderwerpen neemt toe, de diepgang en omvang van de te beoordelen informatie wordt groter en de belangstelling vanuit de media en van de kant van belanghebbenden zorgen voor een toegenomen tijdsdruk. Daarmee stijgt eveneens de druk op de Kamerleden en de ondersteunende functies.

Het Bureau Wetgeving

Tot 1 september 2005 bestond het Bureau Wetgeving uit drie fte's. Sindsdien heeft de samenwerking van het Bureau Wetgeving met de Academie voor Wetgeving vaste vormen aangenomen. In het najaar 2008 wordt bezien of de huidige formatie (vier fte's wetgevingsjuristen, één ondersteunend medewerker, twee vaste studenten van de Academie voor Wetgeving, en een of twee tijdelijke stagiaires van de Academie voor Wetgeving) herzien moet worden met het oog op de toegenomen vraag van interne ondersteuning bij het opstellen van amendementen en initiatiefvoorstellen.

Op dit punt is van belang dat ook wordt onderzocht of de Aanwijzingen voor de Regelgeving op het gebied van ambtelijke ondersteuning van ministeries bij het schrijven van amendementen en initiatiefvoorstellen verbeterd kan worden.

2. Speerpunten 2009

Gegeven de algemene doelstelling worden jaarlijks accenten gelegd. De speerpunten voor 2009 zijn:

1. Versterken van de onderzoeksfunctie van de Tweede Kamer.
2. Verdere optimalisering van EU-ondersteuning.
3. Samenhangende informatievoorziening en inbedding van interne en externe communicatie.
4. Het Huis voor Democratie en Rechtstaat.
5. Energiebesparing.
6. Taakstelling en uitbesteding taken.
7. Versterking van de financiële functie voor de werkorganisatie.
8. Verdere optimalisering van personeelsbeleid.

De speerpunten 2009 worden in paragraaf 4 nader toegelicht.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

3a. Begrotingsvoorstellen

Dit voorstel omvat het volgende:

Begrotingsvoorstellen (in € 1 000)						
Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. ICT budget				4 071	4 971	4 971
2. Voorstellen gehonoreerd bij gelegenheid van de Voorjaarsnota 2008	3 083	2 226	2 255	2 271	2 286	2 272
3. Taakstelling 5% personeel/taakstelling materieel	- 184	- 368	- 737	- 1 475	- 1 475	- 1 475
4. Budgetverschuiving		2 500			550	
5. Apparaatskosten Griffie IB		472	472	472	472	472
Totaal	2 899	4 830	1 990	5 339	6 804	6 240

Ad 1 ICT budget

In de begroting van de Tweede Kamer wordt vanaf 2011 een aanvullend, structureel budget genomen ten behoeve van ICT-projecten.

Ad 3 Taakstelling 5% personeel, extra taakstelling materieel

De op de Tweede Kamer van toepassing zijnde taakstellingen worden ingevuld ten laste van artikel 3. Deze taakstelling stond eerder op artikel 10 nominaal en onvoorzien.

Ad 4 Meerjarige budgetverschuiving

BBRA (overgangsregeling ambtenarenreglement Staten-Generaal)

De financiering van de «overgangsregeling ambtenarenreglement Staten-Generaal» noopt in beginsel tot het jaarlijks doorschuiven van een deel van het personeelsbudget naar het volgende jaar. Bij gelegenheid van de Najaarsnota 2007 is deze verschuiving meerjarig doorgevoerd, resulterend in een toevoeging van € 0,550 mln. aan het budget voor 2012. Ter financiering hiervan is het budget van de Kamer bij gelegenheid van de Najaarsnota 2007 met eenzelfde bedrag verlaagd.

ICT

De post budgetverschuiving ICT (toevoeging aan het budget voor 2009) is de tegenhanger van de eerdere uitgavenverlaging ICT bij Najaarsnota 2007.

Ad 5 Apparaatskosten Griffie IB

Ter uitvoering van het besluit van de Gemengde Commissie van Toezicht op de Griffie voor de Interparlementaire Betrekkingen om het bevoegde gezag over de griffie te doen overgaan naar de Griffier van de Tweede Kamer wordt in 2008 een dienstverleningsovereenkomst gesloten met de Eerste Kamer. De feitelijke overgang van de medewerkers van de Griffie IB naar de organisatie van de Tweede Kamer vindt eveneens in 2008 plaats. Begrotingstechnisch wordt dit verwerkt door met ingang van 2009 € 472 000 structureel te herschikken van artikel 4.2 «apparaat Griffie interparlementaire betrekkingen» naar dit artikel.

3b. Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Het bovenstaande leidt tot de volgende begroting:

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)						
3: Wetgeving en controle Tweede Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verplichtingen	88 868	89 325	86 824	83 535	84 983	84 419
Uitgaven	88 868	89 325	86 824	83 535	84 983	84 419
1. apparaat	63 893	64 345	61 845	58 553	60 001	59 437
2. onderzoeksbudget	1 057	1 057	1 057	1 058	1 058	1 058
3. drukwerk	2 803	2 803	2 803	2 803	2 803	2 803
4. fractiekosten	20 692	20 697	20 696	20 698	20 698	20 698
5. uitzending leden	423	423	423	423	423	423
Ontvangsten	2 066	2 066	2 066	2 066	2 066	2 066

4. Operationele doelstellingen

Voor het jaar 2009 is door de Tweede Kamer gekozen voor de volgende speerpunten:

1. Versterken van de onderzoeksfunctie van de Kamer

De versterking van de onderzoeksfunctie heeft begin 2008 verder vorm gekregen door de fusie van het Onderzoek- en Verificatiebureau en de staf van de commissie voor de Rijksuitgaven. In 2008 is vooral geïnvesteerd in het opbouwen en vormgeven van de nieuwe dienst. De kwantitatieve doelstelling voor 2008 wordt in 2009 verder aangescherpt. De productie zal naar verwachting 10% stijgen. Voorts worden ook de kwalitatieve ambities aangescherpt. De procedures voor de interne kwaliteitscontrole worden getoetst en zonodig verbeterd. In 2009 vindt ook een eerste evaluatie plaats van de BOR.

2. EU-ondersteuning

Het Presidium zet in op de verdere tenuitvoerlegging van de voorstellen uit het rapport «Parlement aan Zet» uit 2006. In 2009 zal een midterm review plaats vinden van de gekozen opzet van EU-ondersteuning door commissieadviseurs. Verder zal de inwerkingtreding van het EU-hervormingsverdrag met een grotere rol voor nationale parlementen (de zogenaamde gele/oranje kaart procedure) extra inzet vergen van de permanente vertegenwoordiging van de Staten-Generaal in Brussel en de EU-ondersteuning van de commissies.

3. Samenhangende informatievoorziening en inbedding in- en externe communicatie

In 2008 wordt het programma DAGO (Dienst Automatisering Groot Onderhoud) uitgevoerd (motie-Aptroot c.s. (30 996, nr. 15)). Dit programma beoogt een ingrijpende vernieuwing van de ICT infrastructuur van de Kamer. In 2009 worden de laatste onderdelen van dit programma afgerond. Gedurende 2009 zal de DA-dienstverlening verder worden geborgd en de organisatie geprofessionaliseerd. Hiertoe is het programma Kwaliteitsverbetering DA opgestart.

De operationele onderdelen van e-parlement (website, VIP, Autonomy, Toezeggingen) leveren al bijzonder veel digitaal beschikbare informatie op. Met het operationeel worden van CC-Connect, Parlis en VLOS neemt de hoeveelheid beschikbare informatie snel toe. Het voordeel van deze grote hoeveelheid beschikbare informatie uit de e-parlementketen kan snel omslaan in een nadeel, als de eindgebruiker door de bomen het bos niet meer ziet. Het is dan ook van groot belang dat de eindgebruiker de informatie uit deze keten steeds in samenhang gepresenteerd krijgt en benaderbaar vanuit voor die gebruiker logische ingangen. In 2009 wordt deze samenhangende informatievoorziening verder geborgd en uitgebouwd.

Inbedding interne- en externe communicatie

In 2008 is een begin gemaakt met een meer proactieve benadering van het publiek. Openbare activiteiten van commissies vormen in dit opzicht de kapstok. Ten behoeve van dit speerpunt vindt doorontwikkeling plaats van diverse communicatiemiddelen, met nadruk op de websites (thema/commissie/jongeren). Het voorlichtingsprogramma en interactiviteit, zowel virtueel als fysiek, staan daarbij voorop. Doel is de werkwijze van de Kamer meer bekendheid te geven en zoveel mogelijk te laten beleven. Trefwoorden in dit verband zijn begrip, waardering en actieve betrokkenheid. De strategische samenwerking met externe partners zal worden versterkt ten einde kennis en capaciteit te bundelen. In dit kader zal ook een bijdrage worden verstrekt aan de Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof.

In aanmerking nemend dat de website straks vier jaar bestaat, zal een (evaluatie)onderzoek plaatsvinden naar www.tweedekamer.nl voor mogelijke aanpassingen in indeling, vorm en inhoud in 2010. Het informatieaanbod wordt met de komst van Parlis aanzienlijk uitgebreid. Inhoudelijk en technisch wordt de site complexer. Het is nodig de website toegankelijk en aantrekkelijk te houden voor een breed publiek¹, conform de eisen van de tijd. Dit past in de ambitie dat www.tweedekamer.nl dé portal is voor parlementaire informatie.

4. Het Huis voor Democratie en Rechtstaat

De Tweede Kamer wil nauw betrokken zijn bij de totstandkoming en het functioneren van het Huis van de Democratie en Rechtstaat.

5. Energiebesparing

De Kamer aanvaarde bij de behandeling van de Raming voor 2008 een motie van het lid Duyvendak waarin werd opgeroepen om tot verdere energiebesparing bij de Kamer te komen. De Tweede Kamer doet al veel aan energiebesparing en participeert in een aantal energievriendelijke initiatieven (warmteterugwinning, gebruik van stadsverwarming, zonnepanelen, bewegingssensoren e.d.).

Technisch gezien is er op enkele onderdelen nog winst te behalen bijvoorbeeld door de introductie van een derde zogenoemde veegpuls en door toepassing van led-verlichting. Het dag- en gevelproject, wat de gebouwen beter weerbaar tegen ongewenst bezoek moet maken, heeft als spin off dat de isolatie van de gebouwen daardoor ook aanmerkelijk verbetert. De grootste bijdrage aan energiebesparing moet evenwel gevonden worden in het gedrag van «de bewoners» van de Tweede Kamer. Nog voor de zomer van 2008 wordt een campagne ingang gezet, gericht op het bevorderen van energiebewust gedrag.

¹ Waaronder ook (visueel) gehandicapten.

6. Taakstelling en uitbesteding taken

Bij de vaststelling van de Raming voor 2008 heeft de Kamer bij motie aan het Presidium gevraagd om met behulp van externe deskundigen de organisatie van de Tweede Kamer door te lichten op doelmatigheid (motie-Schinkelshoek c.s. 30 996, nr. 10). Dit heeft, na een aanbestedings-traject, geleid tot een opdracht aan Bureau Berenschot. De uitkomsten van de door dit bureau verrichte «quick scan naar de doelmatigheid van de ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer» is dat het met de doelmatigheid van de werkorganisatie op zich redelijk is gesteld, maar dat er verbeteringen mogelijk zijn. Deze worden ter hand genomen.

Taakstelling

De Tweede Kamer zich heeft gecommitteerd aan een inkrimping van de formatie in 2012 met 28,3 fte's. Dat is 5% van de formatie, die ultimo 1 januari 2007 580fte omvatte. Het Presidium laat het aan het Management-team van de Tweede Kamer over om hieraan invulling te geven mits de dienstverlening er niet wezenlijk door wordt aangetast. De eerder op artikel 10 opgenomen efficiencytaakstelling van 5% is nu bij dit artikel opgenomen en ingevuld. Deze taakstelling omvat de volgende reeks:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Opbouw in fte	3,5	7	14,1	28,3	28,3	28,3
Bedrag	€ 170 000	€ 341 000	€ 681 000	€ 1 363 000	€ 1 363 000	€ 1 363 000

7. Versterking financiële functie van de werkorganisatie

De versterking van de financiële functie krijgt in 2008 verder zijn beslag door de afronding van de reorganisatie van de Stafdienst FEZ. Dit gaat gepaard met een versterking van de positie van de Afdeling Inkoop. Als gevolg van de grote toename van het aantal Europese aanbestedingen, in samenwerking met ministeries of zelfstandig uit te voeren, is structureel € 0,350 mln. noodzakelijk ter ondersteuning van het opstellen van (complexe) programma's van eisen, alsmede ten behoeve van (juridische) begeleiding van het aanbestedingsproces.

Het project «van Aanvragen tot Betalen» leidt tot een stroomlijning van het gehele inkoop- en financiële proces van de ambtelijke organisatie. Naast kwaliteit- en efficiency-verbetering beoogt het ook een verbetering van de interne informatievoorziening. Onder de voorwaarde dat het proefdraaien bij de Facilitaire Dienst in het najaar van 2008 succesvol wordt afgerond, vindt organisatiebrede invoering in 2009 plaats. Evaluatie van de versterking van de financiële functie is voorzien na de peildatum van 1 juli 2009.

8. Verdere optimalisering personeelsbeleid

De HRM-strategie van de Stafdienst Personeel & Organisatie voor de periode 2008 – 2011 ziet toe op het vormgeven van optimale en duurzame inzetbaarheid voor alle medewerkers door een personeelsbeleid te voeren dat maatwerk levert. Deze strategie richt zich op de vier hoofdthema's motivatie, betrokkenheid, competenties en gezondheid met als leidraad een kwalitatieve én kwantitatieve afstemming tussen organisatie-

doelstellingen en medewerkers. In 2009 worden de onderstaande instrumenten ontwikkeld, ingezet en geoptimaliseerd:

- Beleid naar aanleiding van Preventief medisch onderzoek (pilot PMO in 2008 bij Schoonmaakonderhoud; vervolg in 2009);
- Management Development programma (2009 en verder);
- Training en ontwikkeling van medewerkers (continu proces);
- Medewerkeronderzoek naar betrokkenheid, motivatie en tevredenheid (2008 / 2009);
- Mobiliteitsbeleid, waaronder herziening detacheringbeleid (2009 en verder);
- Marktconform arbeidsvoorwaardenbeleid (een continue proces: input uit evaluatie arbeidsvoorwaardenafspraken 2003).

5. Kengetallen

In onderstaand overzicht zijn in meerjarig perspectief (2003-2007) de uitgaven per artikelonderdeel binnen dit artikel als totaal en als gemiddelde per kamerzetel opgenomen.

Uitgavenoverzicht (x € 1 000)					
Wetgeving en controle Tweede Kamer*	2003	2004	2005	2006	2007
– apparaatskosten	43 951	49 294	53 972	53 606	58 662
– onderzoeksbudget	508	843	222	384	529
– drukwerk	3 701	3 517	2 847	2 793	3 030
– fractiekosten	18 783	18 521	17 347	18 933	23 057
– uitzending leden	267	170	140	315	244
– enquêtes	611				
totaal artikel 3	67 821	72 345	74 528	76 031	85 522
<i>gemiddeld per zetel</i>	<i>452</i>	<i>482</i>	<i>497</i>	<i>507</i>	<i>570</i>

* Het uitgavenverschil ten opzichte van 2003 vindt met name verklaring in de omstandigheid dat met ingang van 2004 de Dienst Verslag en Redactie onder dit artikel is opgenomen. Voorts spelen de toegenomen beveiligingskosten een rol.

De daling ten opzichte van 2005 is een saldoresultaat waarbij met name een aantal stelselwijzigingen een rol speelt.

De volgende cijfers dienen in hun context te worden gezien. Wetsvoorstellen die met blanco verslag en als hamerstuk zijn behandeld, tellen bijvoorbeeld in dit overzicht even zwaar als wetsvoorstellen die voorwerp zijn (geweest) van uitvoerig voorbereidend onderzoek en dagenlange plenaire vergaderingen.

Specificatie inzake de werkzaamheden van de Kamer (in aantallen)				
	2004	2005	2006	2007
Vergaderingen				
Plenaire vergaderingen	97	106	100	106
<i>Commissievergaderingen</i>				
– openbaar	801	873	714	829
– besloten	770	711	609	592
Spoeeddebatten	18	38	29	43
Overige vergaderingen	7 531	6 678	5 321	7 569
Werkbezoeken commissies				
Binnenland	54	66	32	45
Buitenland	25	23	23	15
Wetsvoorstellen, moties en vragen				
<i>Ingediende wetsvoorstellen</i>	275	291	269	214
– initiatief wetsvoorstellen	11	9	23	9
– rijksbegrotingen	18	18	18	20
– fondsen	7	7	8	7
– suppletore begrotingen	68	54	45	46
In stemming gebrachte wetsvoorstellen*	253	183	290	262
<i>Ingediende moties</i>	1 309	1 434	1 170	1 968
– aangenomen*	437	513	488	601
– verworpen*	568	513	432	993
– ingetrokken	55	85	84	89
– aangehouden*	52	85	38	137
– gewijzigd	66	109	74	111
– in behandeling*	60	8	–	3
– vervallen	71	121	54	34
<i>Schriftelijke vragen</i>	2 101	2 045	1 772	2 671
– beantwoord*	2 121	2 225	2 014	2 677
Mondelinge vragen	98	96	92	113
Interpellaties	5	5	5	4

* waaronder ook in voorgaande jaren ingediende wetsvoorstellen, moties en vragen.

Ingediende moties per fractie	Aantal	Schriftelijke vragen per fractie	Aantal
SP	457	SP	668
VVD	303	PVV	467
PVV	255	CDA	409
CDA	231	VVD	352
PvdA	170	PvdA	288
Groenlinks	165	PVDD	211
PVDD	137	GroenLinks	207
D66	121	D66	166
ChristenUnie	83	SGP	68
SGP	45	ChristenUnie	64
Verdonk	1	Verdonk	3

6. Bedrijfsvoeringparagraaf

De accenten in de bedrijfsvoering van de Tweede Kamer voor 2009 zijn in paragraaf 4 toegelicht.

ARTIKEL 2: UITGAVEN TEN BEHOEVE VAN LEDEN EN OUD-LEDEN TWEDE KAMER, ALSMEDE LEDEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT

1. Algemeen

Onder dit artikel worden rechtspositionele uitgaven aan leden en oud-leden van de Tweede Kamer, alsmede hun nagelaten betrekkingen, evenals de schadeloosstelling aan de Nederlandse leden van het Europees Parlement geraamd.

2. Activiteiten

2a. Zorg dragen voor uitbetalingen i.v.m. wettelijke regelingen

De Tweede Kamer draagt ingevolge de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer (Stb. 1997, 250), de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Stb. 1969, 594) en de Wet schadeloosstelling leden Europees Parlement (Stb. 1979, 379) zorg voor de uitgaven uit hoofde van:

- schadeloosstelling leden Tweede Kamer (artikel 2.1)
- reis- en overige kostenvergoedingen leden Tweede Kamer (artikel 2.1)
- wachtgelden oud-leden Tweede Kamer (artikel 2.2)
- pensioenen oud-leden en hun nabestaanden (artikel 2.2)
- schadeloosstelling Nederlandse leden van het Europees Parlement (artikel 2.3)

Aan deze activiteiten zijn de volgende kengetallen verbonden.

Aantallen deelgerechtigden	2004	2005	2006	2007
Pensioenen oud-leden	222	242	249	253
Wachtgelden oud-leden	91	62	120	91
Weduwen- en weduwnaarspensioenen	118	124	132	122
Wezenpensioenen	4	4	4	4
Totaal	435	432	505	470

2b. Facilitering outplacement

Daarnaast is binnen dit artikel een budget ten behoeve van outplacement voor oud-leden van de Tweede kamer opgenomen. Het doel van de outplacementfaciliteit is tweeledig:

1. het bieden van een faciliteit voor oud-leden bij het zoeken naar een nieuwe functie;
2. het verminderen van het beroep op de wachtgeldregeling.

Het Presidium heeft in de vrijwillige outplacementregeling voor oud-leden van de Tweede kamer vastgesteld. De outplacementregeling wordt door de Tweede Kamer beheerd en hiervoor is jaarlijks € 0,2 mln. beschikbaar. De regeling is in 2007 geëvalueerd en besloten is de regeling te continueren. Daarbij is er het voornemen om voorafgaand aan verkiezingen de regeling nadrukkelijker onder de aandacht te brengen van belanghebbenden. De verdere voorzetting van de regeling wordt mede bepaald door de gevolgen van de voorstellen van de Adviescommissie beloning en rechtspositie ambtelijke en politieke topstructuur (Commissie Dijkstal TK, 30 424).

3. Budgettaire gevolgen van beleid

3a. Begrotingsvoorstellen

Voor dit artikel zijn geen begrotingsvoorstellen ingediend.

3b. Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Bovenstaande leidt tot de volgende begroting:

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)						
2: Uitgaven t.b.v. leden en oud-leden Tweede Kamer alsmede leden van het Europees Parlement	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verplichtingen	32 971	32 432	31 886	32 963	32 963	32 463
Uitgaven	32 971	32 432	31 886	32 963	32 963	32 463
1. schadeloosstelling	20 722	20 726	20 726	20 729	20 729	20 729
2. pensioenen en wachtgelden	9 869	9 325	8 779	9 853	9 853	9 353
3. schadeloosstelling Europarlementariërs	2 380	2 381	2 381	2 381	2 381	2 381
Ontvangsten	286	286	286	286	286	286

4. Ervaringscijfers en prognose

In onderstaand overzicht zijn als achtergrondinformatie de gerealiseerde uitgaven en gemiddelden van de artikelonderdelen 2.1, 2.2 en 2.3 opgenomen voor de jaren 2004–2007 en prognoses voor 2008 en 2009.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. schadeloosstelling	18 677	19 384	19 366	20 661	20 259	20 263
<i>gemiddeld per lid TK</i>	<i>125</i>	<i>129</i>	<i>129</i>	<i>138</i>	<i>135</i>	<i>135</i>
2. pensioenen en wachtgelden. 9 370	8 092	7 461	11 996	9 527	9 002	
– <i>totaal 2 en 3</i>	<i>28 047</i>	<i>27 476</i>	<i>26 827</i>	<i>32 657</i>	<i>29 786</i>	<i>29 265</i>
<i>gemiddeld per lid TK</i>	<i>187</i>	<i>183</i>	<i>179</i>	<i>218</i>	<i>199</i>	<i>195</i>
3. schadeloosstelling leden Europarlement	–	2 291	2 296	2 362	2 301	2 302
<i>Gemiddeld per lid EP</i>	<i>–</i>	<i>85</i>	<i>85</i>	<i>87</i>	<i>85</i>	<i>85</i>

ARTIKEL 4: WETGEVING EN CONTROLE EERSTE EN TWEDE KAMER

1. Algemeen

Het onder dit artikel opgenomen budget ten behoeve van wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer betreft, naast de apparaatskosten van de Griffie interparlementaire betrekkingen, tevens de kosten van interparlementaire activiteiten. De keuze voor een apart artikel gaf vanuit het verleden uitdrukking aan de omstandigheid dat het bevoegde gezag voor de Griffie interparlementaire betrekkingen wordt gevormd door een gemengde commissie van toezicht uit beide Kamers.

2. Budgettaire gevolgen van beleid

2a. Begrotingsvoorstellen

Voor wat betreft de voorgestelde reallocatie van € 472 000 van artikel 4.2 «apparaat Griffie interparlementaire betrekkingen» naar artikel 3.1 per 2009 wordt korthedshalve verwezen naar de toelichting bij artikel 3 «wetgeving en controle Tweede Kamer». De structurele verhoging van artikel 4.3 met € 14 000 houdt verband met de gestegen bijdrage aan de Interparlementaire Unie.

2b. Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Bovenstaande leidt tot de volgende begroting:

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)						
4: Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verplichtingen	1 963	1 473	1 467	1 467	1 467	1 467
Uitgaven	1 963	1 473	1 467	1 467	1 467	1 467
2. apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	488					
3. interparlementaire betrekkingen	1 475	1 473	1 467	1 467	1 467	1 467
Ontvangsten	23	23	23	23	23	23

De raming van artikelonderdeel 03. «interparlementaire betrekkingen» heeft betrekking op de volgende onderdelen:

- uitzending leden naar internationale organen;
- aandeel Nederland in de kosten van interparlementaire organen;
- contacten tussen de parlementen van het koninkrijk;
- ontvangst van buitenlandse parlementsleden en delegaties van internationale organen;
- de Nederlandse groep van de Interparlementaire Unie (IPU).

3. Ervaringscijfers en prognose

In onderstaand overzicht zijn in meerjarig perspectief (2003–2007) de uitgaven met betrekking tot dit artikel opgenomen. Voorts zijn, afgeleid hiervan, gemiddelden per Kamerzetel (van Eerste en Tweede Kamer) opgenomen. Overigens is de vergelijkbaarheid met ingang van 2004 in zoverre beperkt als in aanmerking wordt genomen dat met ingang van dat jaar de Dienst Verslag en Redactie (voorheen Stenografische dienst) is

opgenomen onder artikel 3. De apparaatuitgaven betreffen sindsdien uitsluitend de Griffie interparlementaire betrekkingen.

Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer (x € 1 000)					
	2003	2004	2005	2006	2007
totaal apparaat	3 493	444	452	414	486
<i>gemiddeld per zetel (225)</i>	<i>16</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
Interparlementaire betrekkingen	1 946	1 963	1 174	1 177	1 282
totaal artikel 4	5 439	2 407	1 626	1 591	1 768
<i>gemiddeld per zetel (225)</i>	<i>24</i>	<i>11</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>8</i>

ARTIKEL 10: NOMINAAL EN ONVOORZIEN

Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)						
10: Nominaal en onvoorzien SG	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verplichtingen	18				- 17	- 17
Uitgaven	18				- 17	- 17
1. loonbijstelling					- 17	- 17
2. prijsbijstelling						
3. onvoorzien	18					
Ontvangsten						

3. HET VERDIEPINGSHOOFDSTUK

Totaal begroting Staten-Generaal (IIA)

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)						
Totaal uitgaven IIA begroting	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	127 306	125 090	124 510	118 143	118 109	118 109
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	6 792	5 645	5 606	5 599	5 613	5 613
<i>Nog niet opgenomen in een begrotingstuk</i>		2 833	146	4 277	5 727	4 663
Stand ontwerp-begroting 2009	134 118	133 588	130 282	128 039	129 469	128 405

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)						
Totaal ontvangsten IIA begroting	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	2 452	2 452	2 452	2 452	2 452	2 452
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	23					
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	10	2	2	2	2	2
Stand ontwerp-begroting 2009	2 485	2 454	2 454	2 454	2 454	2 454

ARTIKEL 1. WETGEVING EN CONTROLE EERSTE KAMER

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)						
1 Wetgeving en controle Eerste Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	9 487	9 464	9 437	9 383	9 382	9 382
1.1 apparaat	5 648	5 626	5 600	5 545	5 545	5 545
1.2 vergoedingen voorzitter en leden EK	3 816	3 815	3 814	3 815	3 814	3 814
1.3 verenigde vergadering	23	23	23	23	23	23
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	593	328	293	263	263	263
1.1 apparaat	593	328	293	263	263	263
1.2 vergoedingen voorzitter en leden Eerste Kamer						
1.3 verenigde vergadering						
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	198	546	355	408	408	408
1.1 apparaat	92	441	250	303	303	303
a. Loonbijstelling 2008	112	111	110	108	108	108
b. Congres European Senats		350				
c. Prinsjesdag	- 20	- 20	- 20	- 20	- 20	- 20
d. Bijstelling Raming Eerste Kamer			160	215	215	215
1.2 vergoedingen voorzitter en leden Eerste Kamer	106	105	105	105	105	105
a. Loonbijstelling 2008	106	105	105	105	105	105
1.3 verenigde vergadering	20	20	20	20	20	20
a. Prinsjesdag	20	20	20	20	20	20
Stand ontwerp-begroting 2009	10 298	10 358	10 105	10 074	10 073	10 073
1.1 apparaat	6 333	6 395	6 143	6 111	6 111	6 111
1.2 vergoedingen voorzitter en leden Eerste Kamer	3 922	3 920	3 919	3 920	3 919	3 919
1.3 verenigde vergadering	43	43	43	43	43	43

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)						
1 Wetgeving en controle Eerste Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	77	77	77	77	77	77
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	23					
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	10	2	2	2	2	2
a. Ontvangsten pensioenpremies	2	2	2	2	2	2
b. Vergoedingen 2007 EP	8					
Stand ontwerp-begroting 2009	110	79	79	79	79	79

**ARTIKEL 2. UITGAVEN TEN BEHOEVE VAN LEDEN EN
 OUD-LEDEN TWEDE KAMER, ALSMEDE LEDEN VAN HET
 EUROPEES PARLEMENT**

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)

2 Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer, alsmede leden van het Europese Parlement	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	31 987	31 467	30 940	31 979	31 979	31 979
<i>2.1 schadeloosstelling</i>	<i>20 259</i>	<i>20 263</i>	<i>20 263</i>	<i>20 265</i>	<i>20 265</i>	<i>20 265</i>
<i>2.2 pensioenen en wachtgelden</i>	<i>9 527</i>	<i>9 002</i>	<i>8 475</i>	<i>9 512</i>	<i>9 512</i>	<i>9 512</i>
<i>2.3 schadeloosstelling Europarlementariërs</i>	<i>2 201</i>	<i>2 202</i>	<i>2 202</i>	<i>2 202</i>	<i>2 202</i>	<i>2 202</i>
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	100	100	100	100	100	100
<i>2.1 schadeloosstelling</i>						
<i>2.2 pensioenen en wachtgelden</i>						
<i>2.3 schadeloosstelling Europarlementariërs</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	884	865	846	884	884	384
<i>2.1 schadeloosstelling</i>	<i>463</i>	<i>463</i>	<i>463</i>	<i>464</i>	<i>464</i>	<i>464</i>
a. Loonbijstelling 2008	463	463	463	464	464	464
<i>2.2 pensioenen en wachtgelden</i>	<i>342</i>	<i>323</i>	<i>304</i>	<i>341</i>	<i>341</i>	<i>- 159</i>
a. Loonbijstelling 2008	342	323	304	341	341	341
b. Ramingsbijstelling Verkiezingen						- 500
<i>2.3 schadeloosstelling Europarlementariërs</i>	<i>79</i>	<i>79</i>	<i>79</i>	<i>79</i>	<i>79</i>	<i>79</i>
a. Loonbijstelling 2008	79	79	79	79	79	79
Stand ontwerp-begroting 2009	32 971	32 432	31 886	32 963	32 963	32 463
<i>2.1 schadeloosstelling</i>	<i>20 722</i>	<i>20 726</i>	<i>20 726</i>	<i>20 729</i>	<i>20 729</i>	<i>20 729</i>
<i>2.2 pensioenen en wachtgelden</i>	<i>9 869</i>	<i>9 325</i>	<i>8 779</i>	<i>9 853</i>	<i>9 853</i>	<i>9 353</i>
<i>2.3 schadeloosstelling Europarlementariërs</i>	<i>2 380</i>	<i>2 381</i>	<i>2 381</i>	<i>2 381</i>	<i>2 381</i>	<i>2 381</i>

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)

2 Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	286	286	286	286	286	286
Stand ontwerp-begroting 2009	286	286	286	286	286	286

ARTIKEL 3. WETGEVING EN CONTROLE TWEDE KAMER

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)						
3 Wetgeving en controle Tweede Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	84 084	82 599	82 950	76 342	76 326	76 326
3.1 apparaat	60 359	58 870	59 222	52 611	52 595	52 595
3.2 onderzoeksbudget	1 039	1 039	1 039	1 040	1 040	1 040
3.3 drukwerk	2 803	2 803	2 803	2 803	2 803	2 803
3.4 fractiekosten	19 460	19 464	19 463	19 465	19 465	19 465
3.5 uitzending leden	423	423	423	423	423	423
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	3 083	2 226	2 256	2 271	2 286	2 286
3.1 apparaat	2 483	1 626	1 656	1 671	1 686	1 686
3.2 onderzoeksbudget						
3.3 drukwerk						
3.4 fractiekosten	600	600	600	600	600	600
3.5 uitzending leden						
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	1 701	4 500	1 618	4 922	6 371	5 807
3.1 apparaat	1 051	3 849	967	4 271	5 720	5 156
a. Loonbijstelling 2008	1 234	1 245	1 231	1 203	1 202	1 202
b. Griffiekosten		472	472	472	472	472
c. ICT-reeks 2010 ev				4 071	4 971	4 971
d. Intertemporele compensatie ICT-budget		2 500				
e. Intertemporele compensatie Ambtenarenreglement					550	
f. P-Taakstelling	- 170	- 341	- 681	- 1 363	- 1 363	- 1 363
g. Taakstelling Rijksdienst (materieel)	- 13	- 26	- 53	- 107	- 107	- 107
h. Materieel en Communicatie						- 14
i. Subsidietaakstelling		- 1	- 2	- 5	- 5	- 5
3.2 onderzoeksbudget	18	18	18	18	18	18
a. Loonbijstelling 2008	18	18	18	18	18	18
3.3 drukwerk						
3.4 fractiekosten	632	633	633	633	633	633
a. Loonbijstelling 2008	632	633	633	633	633	633
3.5 uitzending leden						
Stand ontwerp-begroting 2009	88 868	89 325	86 824	83 535	84 983	84 419
3.1 apparaat	63 893	64 345	61 845	58 553	60 001	59 437
3.2 onderzoeksbudget	1 057	1 057	1 057	1 058	1 058	1 058
3.3 drukwerk	2 803	2 803	2 803	2 803	2 803	2 803
3.4 fractiekosten	20 692	20 697	20 696	20 698	20 698	20 698
3.5 uitzending leden	423	423	423	423	423	423
Opbouw ontvangsten (in € 1 000)						
3 Wetgeving en controle Tweede Kamer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	2 066	2 066	2 066	2 066	2 066	2 066
Stand ontwerp-begroting 2009	2 066	2 066	2 066	2 066	2 066	2 066

**ARTIKEL 4. WETGEVING EN CONTROLE EERSTE EN TWEDE
KAMER**

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)						
4 Wetgeving en controle EK/TK	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	1 933	1 931	1 925	1 925	1 925	1 925
4.2 apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	472	472	472	472	472	472
4.3 interparlementaire betrekkingen	1 461	1 459	1 453	1 453	1 453	1 453
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	14	14	14	14	14	14
4.2 apparaat griffie interparlementaire betrekkingen						
4.3 interparlementaire betrekkingen	14	14	14	14	14	14
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	16	- 472	- 472	- 472	- 472	- 472
4.2 apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	16	- 472	- 472	- 472	- 472	- 472
a. Loonbijstelling 2008	16					
b. Griffiekosten		- 472	- 472	- 472	- 472	- 472
4.3 interparlementaire betrekkingen						
Stand ontwerp-begroting 2009	1 963	1 473	1 467	1 467	1 467	1 467
4.2 apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	488					
4.3 interparlementaire betrekkingen	1 475	1 473	1 467	1 467	1 467	1 467

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)						
4 Wetgeving en controle EK en TK	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	23	23	23	23	23	23
Stand ontwerp-begroting 2009	23	23	23	23	23	23

ARTIKEL 10. NOMINAAL EN ONVOORZIEN

Opbouw (verpl.=) uitgaven (in € 1 000)						
10 Nominaal en onvoorzien SG	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008	- 185	- 371	- 742	- 1 486	- 1 503	- 1 503
10.1 loonbijstelling					-17	- 17
10.2 prijsbijstelling						
10.3 onvoorzien						
10.4 waarde-overdracht en -overname						
10.5 taakstellingen	- 185	- 371	- 742	- 1 486	- 1 486	- 1 486
Mutaties 1e suppletore begroting 2008	3 002	2 977	2 943	2 951	2 950	2 950
10.1 loonbijstelling	3 002	2 977	2 943	2 951	2 950	2 950
10.2 prijsbijstelling						
10.3 onvoorzien						
10.5 verdeling taakstelling						
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk	- 2 799	- 2 606	- 2 201	- 1 465	- 1 464	- 1 464
10.1 loonbijstelling	- 3 002	- 2 977	- 2 943	- 2 951	- 2 950	- 2 950
a. Loonbijstelling 2008	- 3 002	- 2 977	- 2 943	- 2 951	- 2 950	2 950
10.2 prijsbijstelling						
10.3 onvoorzien	18					
a. Sociaal flankerend beleid	18					
10.5 taakstellingen	185	371	742	1 486	1 486	1 486
a. P-Taakstelling	170	341	681	1 363	1 363	1 363
b. Subsidietaakstelling		1	2	5	5	5
c. Taakstelling Rijksdienst (materieel)	15	29	59	118	118	118
Stand ontwerp-begroting 2009	18				- 17	- 17
10.1 loonbijstelling					- 17	- 17
10.2 prijsbijstelling						
10.3 onvoorzien	18					
10.4 waarde-overdracht en -overname						
10.5 taakstellingen						

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)						
10 Nominaal en onvoorzien	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand ontwerp-begroting 2008						
Stand ontwerp-begroting 2009						